

Iz življenja ljudi in čebel, 2017, barvana žgana glina, 50 × 50 cm

Iz življenja ljudi in čebel, 2017, barvana žgana glina, 50 × 50 cm

Branko Šuster Reliefi in kolaži

Finžgarjeva galerija, Kolezijska 1, Ljubljana–Trnovo
12. oktober – 3. december 2017

Kronike duhovnih popotovanj

»Življenje je potovanje, ne cilj,« pravi stara modrost. Branko Šuster si je za zvesto sopotnico na tem potovanju izbral likovno umetnost. Z njo lahko, kakor s časovno-prostorskim strojem, potuje po pokrajinah različnih kultur, raziskuje notranje prostore in išče dialog med osebnim izrazom, védenjem, čutenjem in hotenjem ter skrivnostno zgodovino, pozabljenimi modrostmi in eksotičnimi kulturami. Te pogovore, razmišljanja in spoznanja zapisuje v glino in na platna.

Glineni reliefi Branka Šusterja na prvi pogled spominjajo na popisane strani klinopisnih »knjig«, na muzejske rekonstrukcije arheoloških najdb, na fragmente prazgodovinske keramike, na antične in srednjeveške talne mozaike in stenske obloge, na detajle arhitekturnega okrasja srednjeveških cerkva in samostanov, na skrivnostne zapise minulih časov in starodavnih kultur ... Sam pravi, da ga zanimajo načini kodiranja mentalnih in duhovnih sporočil v različnih kulturah, hkrati pa išče način, kako jih ustvarjalno povezati z našim časom.

Likovna estetika gre z roko v roki s sporočilnostjo. Na pisavo spominjajo že najbolj preprosti grafični likovni znaki: črte, valovnice, cikcakaste linije, pike, krogi in kvadrati. Izmenjujejo se z vsebinsko pomenljivimi znaki, kot so križ, ključ, luna, sonce, kolo, stilizirana človeška figura, hiša in podobno. Ti spominjajo na znakovne zapise, piktograme, pa tudi na sodobne računalniške grafične znake, ikone. Enako pomembni so »zapisi« ustvarjalnega procesa – gnetenje, stiskanje, dodajanje, odzemanje, zarezovanje, zarisovanje in oblikovanje, ki pustijo pomenljive sledi: obliko, ureznino, vbod, perforacijo, zavihek, gravuro, odtis ... Materialnost glinenih reliefov je izrazito sugestivna. Kiparsko zasnovane oblike Branko Šuster poudari z barvami; šamotirano glino pred peko tonira z engobami, žgane reliefe pa v kiparski maniri patinira oziroma jih slikarsko nadgradi z akrilnimi barvami.

Drobljenje in plastenje oblik, barvnih nanosov, vsebin in pomenov lahko razumemo kot avtorjevo željo, da v glini pusti sledove bivanja in ustvarjanja, da vanjo odtisne osebno doživljanje časa. Podoba časa je neulovljiva, zato jo ponazarjajo abstraktne forme, v katere se zgolj kot drobcu kolektivnega spomina materializirajo nekatere bolj določljive in oprijemljive oblike. Motiv minljivosti in izmuzljivosti časa in zgodovine Branko Šuster poudari tudi s poimenovanjem reliefnih ciklov: Glinene kronike, s podnaslovi Zgodbe križevega pota, Kronike Novega mesta, Glineni rokopisi in Križi.

Ciklus Iz življenja ljudi in čebel na nekoliko drugačen način raziskuje univerzalno govornico stvarstva. Nevidne črte, ki jih čebele rišejo med letom, avtor povezuje z linearnimi risarskim vzorcem in osebnim rokopisom. Hkrati pa je geometrijska estetika kompozicij, sestavljenih iz šesterokotnikov, sorodna estetiki znanstveno-fantastičnih filmov – reliefi včasih spominjajo na plašče vesoljskih plovil ali tlorise fantazijskih naselbin – zato, podobno kot Glinene kronike, vsebujejo časovno in vsebinsko nedorečenost in skrivnostnost.

Reliefi Branka Šusterja so na meji med kiparstvom, slikarstvom in keramiko, vključujejo pa tudi prvine grafike. Njihovo površino namreč gradijo odtisi najdenih predmetov in namensko izdelanih »matric«, hkrati pa dialog pozitivnih in negativnih oblik napeljuje na misel, da se lahko reliefe uporabi tudi kot grafične matrice. Prvino ponavljanja in reproduciranja avtor uporabi tako pri oblikovanju površin kot pri zasnovi in gradnji kompozicij s sestavljanjem, modulacijami in variacijami.

Modularne kompozicije, oblikovane v geometrijske mreže, se ponovijo tudi v kolažih, ki jih avtor sestavlja na platnih. Ritmično izmenjavanje barvnih ploskev spominja na mozaike, tlakovane prostore, zemljevide, arhitekturne tlorise, tehnične načrte, šahovske igralne plošč ali močno povečane računalniške slikovne točke. Zgodbe preteklosti in sodobnosti se izmenjujejo v pomenljivih detajlih.

Mehka tekstura kolaža preseva skozi tenko plast lakirane površine in razodeva slikarsko skrivnost, na katero namiguje naslov Labirinti. Branko Šuster odpira arhetipska vprašanja, ki so pogosto povezana s krščanskim izročilom pa tudi z izročilom drugih ver in duhovnih gibanj. Srednjeveška katedrala je simbol znanja. Intelektualno bogastvo srednjega veka, ki je zaobjeto v prostoru samostanske knjižnice, polne iluminiranih rokopisov, je ujeto v mrgolenje barvitih inicial, v vrvež kolažiranih elementov. Motiv labirinta nas znova napeljuje na idejo potovanja v času in prostoru. To potovanje pa ni fizično, temveč duhovno.

Vsebina in oblika del Branka Šusterja sta v sozvočju. Avtor izziva gledalčevo percepcijo; intelektualno in vizualno ga nagovarja z vsebinskimi in likovnimi ugankami. Spreminja ga v detektiva, v iskalca namigov in skritih zgodb. Vodi ga v iskanje presežnega, v iskanje nečesa, kar je onkraj vidnega in onkraj materialnega.

Monika Ivančič Fajfar

Branko Šuster se je rodil leta 1952. Študiral je likovno vzgojo na Pedagoški akademiji in šolsko pedagogiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Njegovo likovno ustvarjanje je bilo v času službovanja podrejeno rednemu in raziskovalnemu pedagoškemu delu. Kot učitelj likovne umetnosti je delal na Osnovni šoli Grm, Novo mesto, vrsto let pa je aktivno sodeloval tudi z Zavodom za šolstvo v Ljubljani. Leta 2014 je končal dolgoletno poklicno pot ter se posvetil samostojnemu ustvarjalnemu delu. Ustvarja predvsem reliefe iz gline in kolaže, pa tudi malo plastiko. Imel je več samostojnih razstav, med drugim je v letih 1991, 2002 in 2011 razstavljaval v Dolenjskem muzeju Novo mesto, v Ljubljani pa leta 2005 v knjižnici Bežigrad in leta 2009 v galeriji Staneta Kregarja v Šentvidu. Leta 2015 je sodeloval na XI. novomeških likovnih dnevih, leta 2016 pa na XI. slikarski koloniji Zibika, Tinsko. Živi in dela v Novem mestu.

Naslov: Branko Šuster, Šmihel 24a, 8000 Novo mesto
branko.suster@gmail.com